

U rubrici BIBLIOGRAFIJA su vijesti o novim izdanjima s područja arhivske djelatnosti. Istaknuli bismo među njima: Giuliano Catoni e Stephano Moscadelli, *Inventario della Sezione storica* (Siena 1998), što je po ocjeni recenzenta doprinos u valorizaciji povijesnih arhiva pokrajine Toskane. Nadalje, Lorenzo Caratti di Valfrei, *Quida alla ricecha genealogica* (Bologna 1998). Odile Redon – Neda Mechini, *Un comune medievale e le sue scritture. Da Montepinzutolo a Monticello Amiata* (Cinigiano, 1997). Slijedi zatim popis primljenih knjiga te organizacija Središnjeg ureda za arhivistička dobra s nosiocima dužnosti: Generalni ravnatelj državnih arhiva je dr. Salvatore Italia, slijede imena vršilaca dužnosti Nacionalnog vijeća za arhivistička dobra s povjerenstvima i vrhovnih nadzornika za pojedine pokrajine, te ravnatelja pojedinih državnih arhiva.

U rubrici NORMATIVNE ODREDBE navedeni su ovi zakonski tekstovi: Imenovanje izvanrednog povjerenika za sistematizaciju arhivske baštine dokinute Agensud (23 članka), Zakonski članci vezani za reformu organizacije Vlade.

Na kraju Zbornika je popis izdanja državnih arhiva Italije.

Mate Grabar

DZIEJE NAJNOWSZE, rocznik XXXII-2000/1, Warszawa 2000, 260 str.

Navedeni časopis posvećen je suvremenoj povijesti, a izlazi kvartalno u izdanju Poljske akademije znanosti, Povijesnog instituta i Više humanističke škole u Pultusku. Ovaj broj časopisa posvećen je povijesti Azije u 20. stoljeću, kontinentu kojega prema riječima urednika "prošlost i uloga pobuđuju interes znanstvenika različitih struka".

Nakon uvodne diskusije "Azija u 20. stoljeću", koju je organiziralo uredništvo časopisa kao uvod u temu broja, slijedi rubrika *Članci* u kojoj se nalaze sljedeći prilogi:

Jerzy Skrabania, *Filipinska crkva na prijelomu 19. i 20. stoljeća u svjetlu nacionalne borbe za neovisnost*, str. 31-46.

Autor oslikava s jedne strane porijeklo i razvoj filipinske crkve i razloge njene aktivnosti, stajališta i ulogu u nacionalno-oslobodilačkim previranjima, a s druge, skreće pažnju na pogibelj koja ju je mogla ugroziti, zapletenu u prožimajuće odnose crkvenog i svjetovnog. Sam članak usmjeren je na izrabljivanje klera od strane političkih snaga za svoje vlastite svrhe: zadobivanje moći i uživanje potpune kontrole nad stanovništvom; iskušenje kojemu su i kolonijalna Španjolska i revolucionarna vlada podlegle u jednakoj mjeri.

Zbigniew Kwiecień, *Glas Filipinaca u Washingtonu: Mjesečnik "Filipinski narod"*, str. 47-60.

"Filipinski narod" izlazio je u Washingtonu u razdoblju 1912-1916. na engleskom i španjolskom jeziku i promovirao je pravo Filipinaca na neovisnost. Njegov izdavač bio je Manuel Quezon, jedan od vođa filipinske Nacionalne Stranke koja je podržavala anti-imperijalističke struje u Sjedinjenim Državama i pozivala na američko povlačenje s Filipina. Povijest i kontekst "Filipinskog naroda" sjajna su ilustracija razvoja američko-filipinskih odnosa.

Joanna Modrzejewska-Leśniewska, *Upotrazi za obećanom zemljom – seoba Muslimana iz Indije u Afganistan 1920*, str. 61-70.

Autorica opisuje razvoj odnosa između hinduista i muslimana u Indiji od druge polovine 19. stoljeća do seobe muslimana 1920. te ulogu koju je u tome imala britanska kolonijalna vlast, kao i ostale okolnosti koje su u konačnici rezultirale osnivanjem Pakistana 1947. godine.

Wojciech Materski, *Republika Daleki istok (1920-1922) – boljševički "zakašnjeli manevar"*, str. 71-92.

Republiku Daleki istok stvorili su boljševici u završnoj fazi građanskog rata u Rusiji (1920-1922) na prostoru istočno od Bajkalskog jezera. Prema autorovoj ocjeni bio je to uspješan potez, kojim je Lenjin htio osigurati istočne granice Rusije u starim okvirima i dobiti vrijeme da se Crvena armija oporavi i osnaži nova država.

Elżbieta Potocka, *Politički i vojni aspekti sovjetskog ulaska u rat protiv Japana*, str. 93-112.

Članak istražuje okolnosti koje su prethodile početku oružanih sukoba Sovjetskog Saveza i Japana 9. kolovoza 1945. Autorica se suprotstavlja uvriježenom mišljenju da su borbe trajale samo šest dana te opisuje napore Rooseveltove administracije da navedu Sovjetski Savez na djelovanje protiv japanske armije te implikacije takve suradnje (jačanje sovjetske pozicije na Dalekom istoku, poglavito u Kini), nasuprot novim prilikama nakon Rooseveltove smrti i političkoj procjeni predsjednika Trumana da se onemogućiti ulazak Sovjetskog Saveza u rat na Dalekom istoku.

Piotr Ostaszewski, *Koordinacija kineske politike SAD-a 1944-1945. (Nesuglasice ambasadora Patricka J. Hurleyja i američkog diplomatskog osoblja u Kini)*, str. 113 -133.

Članak je usmjeren na evaluaciju djelovanja Patricka J. Hurleyja, prvog američkog specijalnog izaslanika u Kini u vrijeme izbijanja kineskog građanskog rata (1944-1949), istraživanjem protuslovlja oko Hurleyjeve nominacije, optužbama američkog diplomatskog osoblja u Kini, skandalom "Amerasia" te neuspjehom misije i njezinim posljedicama. Autorovo je mišljenje da je nedostatak službenog ame-

ričkog političkog stava prema Kini kao i nedostatak suradnje među njihovim diplomatskim osobljem u toj zemlji, pridonio neuspjehu misije 1944-1945.

Krzysztof Michałek, *Utrka predsjednika Trumana s vremenom: je li brzo priznanje države Izrael 1948. bilo opravdano?*, str. 135-147.

Autor analizira priznanje Izraela od strane SAD samo 11 minuta nakon njegova proglašenja 15. svibnja 1945. i raščlanjuje posljedice te odluke: financijske i političke te na međunarodnom i domaćem planu. Predsjednik Truman osobno je priznao novu državu, unutač protivljenju mnogih članova svoje administracije. Članak pokušava razjasniti razloge takve žurbe bez presedana i koncentrira se na mehanizme donošenja odluke u svezi sa značajnim i prijepornim pitanjima koja su podijelila Trumanovu administraciju, osobito na uzak krug moći oko važnijih članova Kabineta i predsjednikovih osobnih savjetnika.

Nguyen Thanh Giang, *Utjecaji 20. zasjedanja Komunističke partije Sovjetskog Saveza na političke događaje u Sjevernom Vijetnamu u razdoblju 1950-1960*, str. 149-161.

Ovaj članak analizira razmjere utjecaja procesa destaljinizacije i političkih događaja u Istočnoj Europi, te povijesnih i političkih čimbenika, poput uplitanja svjetskih sila, na noviju (1945-1980), burnu povijest ove zemlje. Autor ističe da je kao vijetnamski istraživač imao vrlo ograničen dostup izvorima, posebno onima do 1946, iz razdoblja američko-vijetnamskog rata, iz razdoblja gospodarskih promjena 80-ih, te onima Komunističke partije Sovjetskog Saveza.

Jie-Hyun Lim, *Socijalizam, ali kakav...? Ideologija mobilizacije ljudi u procesu modernizacije u Istočnoj Aziji*, str. 164-176.

U ovom radu autor opisuje razvoj marksističko-lenjinističkih ideja u azijskim zemljama, odnosno ideologiju osnivanja socijalističkih/komunističkih partija u tim zemljama. Posebno detaljno opisan je razvoj i osnivanje Komunističke partije u Kini, od njenih početaka do 50-ih godina 20. stoljeća.

Karin Tomala, *Demografski rast u Kini u 20. stoljeću*, str. 177-192.

U članku se analiziraju demografska kretanja u Kini, poglavito u drugoj polovici 20. st. Sredinom 80-ih kineska vlada objavila je da je politika planiranja obitelji postala temeljna državna politika, bez koje je nemoguća modernizacije zemlje, a državno definiranje prava na potomstvo traje do danas (model "2+1"). Procjenjuje se da je primjena populacijske politike utjecala na smanjenje poroda od 300 milijuna. Godišnja stopa rođenih na kraju dvadesetoga stoljeća je 201 milijun, što još uvijek predstavlja zapreku gospodarskom i društvenom razvitku zemlje, a predviđa se da bi se takva restriktivna politika trebala voditi još barem 50 godina kako bi se postigli željeni rezultati.

Adam Koseski, *Poljaci u Armeniji. Tekući problemi i glavni pravci istraživanja*, str. 193-202.

Autor je istraživanjem povijesnih izvora i arhivskoga gradiva osvijetlio povijest dolaska Poljaka u Armeniju, koja počinje krajem 17. st. naseljavanjem klera koji je provodio kristijanizaciju, pa sve do razdoblja nakon II. svjetskog rata i repatrijacije. Navodi znanstvenike i kulturne djelatnike koji su pridonijeli razvoju Armenije, poput Józefa Chodzka, carističkog generala koji je ujedno bio prvi čovjek koji se popeo na Ararat. Također ocjenjuje prisutnost poljske kulture, književnosti i umjetnosti u Armeniji.

Jacek Knopek, *Transformacije unutar poljskih zajednica u Aziji*, str. 203-219.

Članak ocrta promjene unutar poljskih zajednica u Aziji, s izuzetkom zemalja koje su nastale raspadom Sovjetskog Saveza. Do druge polovice 19. stoljeća glavnina njih nalazila se u Ruskom carstvu, da bi početkom 20. stoljeća najbrojnije bile zajednice u Kini i Turskoj. Za vrijeme II. svjetskoga rata mnogi Poljaci zatekli su se na području Bliskog, Srednjeg i Dalekog Istoka nakon poraza 1939. Sadašnja poljska zajednica u Aziji sastoji se od emigranata iz razdoblja između dva svjetska rata, stručnjaka zaposlenih u poduzećima i Poljaka državljana trećih zemalja koji su došli u Aziju iz financijskih razloga.

U rubrici *Pregled istraživanja*, Jacek Kobus donosi rad pod naslovom *Japan-ska historiografija o Poljskoj – uvodna skica predmeta*, u kojem opisuje razvoj zanimanja u Japanu za Poljsku i donosi pregled japanske periodike posvećene slavistici i polonistici.

Rubrika *Prikazi* posvećena je sljedećim djelima: prvom broju časopisa *Azija-Pacifik* iz 1998, knjizi Roberta Jakimowicza, *Kina i Japan, povijesni trendovi i očekivanja*, monografiji Ewe Palasz-Rutkowke *Politika Japana prema Poljskoj 1918-1941.* i studiji Bohdana Góralczyka, *Peking u proljeće 1989, Početak demokratskih kretanja u Kini*.

U rubrici *Znanstveni život* nalazi se izvješće Jaceka Kobusa sa Simpozija "Kina na pragu 21. stoljeća", održanog 16. listopada 1999. na Univerzitetu u Varšavi.

Vlatka Lemić

JEDNOTA, god. 55, br. 43 i 48, Daruvar 2000.

Časopis *Jednota (Jedinstvo)* izdaje Savez Čeha u Republici Hrvatskoj, a financiran je iz državnog proračuna RH. *Jednota* se tiska na češkom jeziku i jednom tjedno daje pregled cjelokupnog, iznimno bogatog života češke manjine u Hrvatskoj.